

FEEDBACKLIJST TUTOREN ALS INSTRUMENT VOOR PROFESSIONALISERING VAN DOCENTEN

D.H.J.M. Dolmans
Onderwijskundige

H.A.P. Wolfhagen
Onderwijskundige

H.A.M. Snellen-Balendong
Arts

G.C.B. de Heus
Student-assistent Geneeskunde

Correspondentieadres:
D.H.J.M. Dolmans
Vakgroep Onderwijsontwikkeling
en -onderzoek
Rijksuniversiteit Limburg
Postbus 616
6200 MD Maastricht

ACHTERGROND

De laatste jaren is er toenemende aandacht voor de kwaliteit van het onderwijs. Dit betreft zowel interne kwaliteitszorg, kwaliteitszorg vanuit de eigen organisatie, als externe kwaliteitszorg, zoals de recente onderwijsvisitatie bij de medische faculteiten. De visitatiecommissie wijst erop dat een lage waardering voor het wetenschappelijk onderwijs binnen de faculteit schadelijk is voor de kwaliteit ervan en benadrukt het belang van docentenprofessionalisering.¹ Deze aanbeveling wordt eveneens gedaan in het eindrapport van de commissie Beleidsgericht Onderzoek Co-assistentenschappen.²

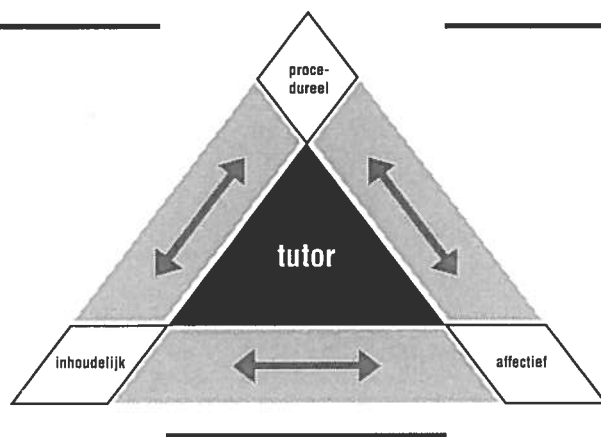
Mede door de lage waardering voor het onderwijs binnen de medische faculteiten wordt onderwijs vaak gezien als een activiteit die veel tijd in beslag neemt ten koste van patiëntenzorg en onderzoek. Aangezien universitaire medewerkers er de voorkeur aan geven hun tijd te besteden aan activiteiten waarvoor zij worden beloond in termen van carrièreperspectieven, en dit vooral het geval is bij onderzoeksprestaties, is het begrijpelijk dat het doen van wetenschappelijk onderzoek prioriteit heeft. Dit resulteert in een afne-

*I*n het kader van docentenprofessionalisering is aan de Faculteit der Geneeskunde van de Rijksuniversiteit Limburg gestart met het invoeren van een feedbacklijst tutoren.

Het doel van dit instrument is docenten van feedback te voorzien omtrent hun functioneren, teneinde de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. In dit artikel wordt aandacht besteed aan de achtergrond van de ontwikkeling van deze lijst en de opzet ervan. Daarnaast zal de rapportage die elke individuele docent ontvangt omtrent zijn of haar functioneren uitgebreid beschreven worden. Voorts wordt ingegaan op de consequenties van het invoeren van een dergelijke feedbacklijst voor de onderwijspraktijk.

mende betrokkenheid van docenten in het onderwijsprogramma, wat uiteindelijk de kwaliteit van het onderwijs zal schaden. Ook de visitatiecommissie wijst erop dat het bij promotie en beoordeling even zwaar meewegen van goede onderwijsprestaties als van wetenschappelijke prestaties, van wezenlijk belang is voor de kwaliteit van het onderwijs.¹ Het opleiden van docenten en een zorgvuldige carrièreplanning is dan ook essentieel voor de kwaliteit van het medisch onderwijs.³ Een continue evaluatie en feedback zijn kenmerken van een effectieve docentenprofessionalisering.⁴ Hiervoor is het echter noodzakelijk dat gegevens verzameld worden over de kwaliteit van docenten. Gegevens over het functioneren van docenten bieden de docent enerzijds inzicht in eigen zwakke en sterke kanten op basis waarvan hij of zij het gedrag kan veranderen en anderzijds kunnen zij gebruikt worden voor het nemen van beslissingen, bijvoorbeeld omtrent promotie.

Mede tegen deze achtergrond is de Faculteit der Geneeskunde van de Rijksuniversiteit Limburg gestart met het opzetten van een strategie voor professionalisering van docenten. De gehanteerde strategie richt zich op de motivatie en de betrokkenheid van docenten om zo hun onderwijsgedrag te verbeteren.⁵ Hiertoe wordt een aantal activiteiten georganiseerd zoals cursussen en discussiemiddagen. Daarnaast is gestart met het opzetten van een systematische evaluatie van het functioneren van docenten. Docenten kunnen verschillende onderwijsrollen vervullen binnen het probleemgestuurd onderwijs dat aan deze facul-

Figuur 1.
Schematische weergave
van drie aspecten die van
belang zijn voor het
functioneren van tutores

teit gehanteerd wordt.⁶ Een van de belangrijkste rollen is de tutorrol. In dit artikel zal de feedbacklijst tutores beschreven worden, een instrument dat gebruikt wordt voor het evalueren en verbeteren van het functioneren van tutores.

TAKEN VAN DE TUTOR

Probleemgestuurd onderwijs wordt gekenmerkt door een opbouw van het curriculum rond thema's in plaats van disciplines. Gedurende periodes van ongeveer zes weken verwerken studenten de leerstof in een groep van acht à tien studenten, de onderwijsgroep, die begeleid wordt door een tutor.⁶ De belangrijkste taken van de tutor zijn het begeleiden van de studenten tijdens alle fasen van het leerproces, het aanmoedigen van een diepgaand niveau van kennisverwerving, zorgen dat alle studenten deelnemen aan het groepsproces en het motiveren van studenten. Om deze taken optimaal te kunnen vervullen is het noodzakelijk dat de tutor een gedegen kennis heeft van het systeem van probleemgestuurd onderwijs en van de systematische wijze waarop in onderwijsgroepen moet worden gewerkt. Bovendien dient de tutor te beschikken over kennis omtrent de structuur en de inhoud van het onderwijsprogramma. Daarnaast is het van belang dat de tutor een positieve invloed heeft op het werkklimaat, tot uiting komend in een actieve en stimulerende houding.⁷ Bovengenoemde taken zijn omschreven in de functieomschrijving van de tutor.

DE CONSTRUCTIE VAN DE FEEDBACKLIJST TUTOREN

Aan de Faculteit der Geneeskunde van de Rijksuniversiteit Limburg worden vanaf de oprichting gegevens verzameld over de kwaliteit van het onderwijsprogramma. Met behulp van een vragenlijst die betrekking heeft

op allerlei aspecten van het onderwijs, zoals het functioneren van de onderwijsgroep, de kwaliteit van de instructiematerialen en de kwaliteit van de tutor, worden studenten gevraagd een oordeel te geven over de kwaliteit van het onderwijs.⁸ Alhoewel deze vragenlijst informatie geeft over velerlei aspecten van het onderwijs, bestond er in de faculteit behoefte aan meer gedetailleerde informatie over het functioneren van tutores. Met name het voorzien in feedback aan tutores over hun functioneren zou versterkt moeten worden in het kader van verdergaande docentenprofessionalisering. Op basis hiervan is besloten een vragenlijst over het functioneren van tutores te ontwikkelen.

De vragenlijst is gebaseerd op de hierboven beschreven functieomschrijving van de tutor. De constructie van de feedbacklijst tutores bestond uit een aantal stappen. Ten eerste, in het academiejaar 1990-1991 werd in een pilot study aan 100 studenten en 150 docenten, verdeeld over de eerste vier studiejaar, een lijst voorgelegd met zestien vragen die gedragingen van tutores beschrijven. Deze respondenten werden gevraagd het belang van elke gedraging aan te geven voor het beoordelen van het functioneren van de tutor. Op basis van dit onderzoek zijn vijf vragen geschrapt, omdat ze overlaptten of niet specifiek betrekking hadden op het functioneren van de tutor maar meer op het functioneren van de onderwijsgroep. De elf overgebleven vragen werden onderverdeeld in drie aspecten van het functioneren van de tutor. Vragen betreffende: (1) de werkprocedure, (2) de inhoudelijke inbreng en (3) affectieve zaken.⁹ Deze drie aspecten zijn schematisch weergegeven in figuur 1. In het academiejaar 1991-1992 is de vragenlijst afgenomen bij zes blokken, verdeeld over de vier studiejaar.

De resultaten werden aan de individuele tuto-
ren gerapporteerd. De tuto-
ren werden in de
gelegenheid gesteld commentaar te leveren
op de vragenlijst. Over het geheel genomen
werd het experiment als waardevol be-
schouwd en positief ontvangen. Op basis van
enkele commentaren betreffende de on-
duidelijkheid van bepaalde vragen uit de vra-
genlijst, wat ook tot uiting kwam in het hoge
percentage studenten dat de categorie 'niet
van toepassing' scoorde, is een aantal vragen
veranderd. Dit resulteerde uiteindelijk in een
vragenlijst bestaande uit dertien vragen, waar-
bij de indeling in de drie aspecten gehand-
haafd is. Met ingang van het academiejaar
1992-1993 is deze feedbacklijst tuto-
ren definitief in gebruik genomen.

BESCHRIJVING VAN DE FEEDBACKLIJST TUTOREN

De feedbacklijst bestaat uit beschrijvingen van
gedragingen van tuto-
ren. De vragen hebben
betrekking op de drie bovengenoemde aspek-
ten: de werkprocedure, de inhoudelijke in-
breng en affectieve zaken. Wat betreft de werk-
procedure wordt de student onder andere
gevraagd aan te geven: in hoeverre de tutor er
blijk van gaf op de hoogte te zijn van de
uitgangspunten van probleemgestuurd on-
derwijs; in hoeverre de tutor stimuleerde dat
alle studenten een actieve bijdrage leverden
aan het groepsproces, dat de analyse van
nieuwe taken voldoende diepgang kreeg, dat
bruikbare leerdoelen werden geformuleerd,
dat het nabespreken van de taken voldoende
diepgang had en dat de onderwijsgroeps-
bijeenkomsten geëvalueerd werden. Ten aan-
zien van de inhoudelijke inbreng werd onder
andere gevraagd in hoeverre de tutor over-
zicht had over de inhoud van het blok, de
studenten hielp hoofd- en bijzaken te onder-
scheid, inhoudelijke opmerkingen op het
goede moment plaatste en een bijdrage le-
verde aan een beter begrip van de leerstof.
Voor wat betreft affectieve zaken werd de
studenten gevraagd aan te geven in welke
mate de tutor de indruk gaf gemotiveerd te
zijn, belangstelling toonde voor de studie-
activiteiten van de studenten tijdens het blok

en zich betrokken toonde bij de groep. De
vragenlijst bevat in totaal dertien beweringen.
Voor het beoordelen wordt gebruik gemaakt
van de volgende schaal: (1) onvoldoende, (2)
neutraal of (3) voldoende. Indien een bepaald
gedrag van de tutor niet nodig was, omdat de
studenten de activiteit waar dit gedrag op
gericht was spontaan vertoonden, kan voor
het betreffende gedrag de categorie 'niet van
toepassing' (4) ingevuld worden.

Daarnaast worden de studenten gevraagd een
algemeen oordeel in de vorm van een school-
cijfer (1-10) toe te kennen voor het functione-
ren van de tutor. Tenslotte bevat de vragen-
lijst twee open vragen, waarin de studenten
gevraagd wordt aan te geven welk gedrag ze
speciaal gewaardeerd hebben van de tutor
gedurende de afgelopen onderwijsperiode en
welk advies ze voor de toekomst zouden wil-
len geven.

Informatie over het functioneren van tuto-
ren wordt dus verkregen aan de hand van student-
oordelen. In het hoger onderwijs worden
studentoordelen veelvuldig toegepast, om-
dat studenten als ontvangers van onderwijs in
staat worden geacht een oordeel te geven over
de kwaliteit van het onderwijs. Student-
oordelen worden gezien als een vorm van
observatie van studenten gedurende een be-
paalde onderwijsperiode. Bovendien hebben
studentoordelen een aantal eigenschappen dat
maakt dat ze efficiënt en gemakkelijk te ge-
bruiken en te interpreteren zijn. Daarentegen
worden studentoordelen door sommigen ge-
zien als onvoldoende betrouwbaar en valide,
omdat studenten niet over voldoende erva-
ring en kennis beschikken om kwaliteit van
onderwijs te kunnen beoordelen. Student-
oordelen zouden beïnvloed worden door de
interesse van studenten voor bepaalde leer-
stof of door de 'aardigheid' van de docent. Er
zijn vele onderzoeken hiernaar verricht. De
resultaten van deze studies tonen echter aan
dat studentoordelen voldoende betrouwbaar
en valide zijn voor beoordelingsdoeleinden.⁸
De Rijksuniversiteit Limburg maakt bij het
evalueren van de kwaliteit van het onderwijs-
programma dan ook veelvuldig gebruik van
studentoordelen.

Uit onderzoek van Gijssels blijkt bovendien
dat, naarmate de ervaring van tuto-
ren toeneemt, er geen sprake is van een systemati-
sche stijging of daling in de beoordeling die
studenten geven naar aanleiding van de vra-

gen betreffende het functioneren van de tutores.⁸ Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat tutores al vanaf het begin hoog scoren of dat er geen leereffecten optreden van een eerder tutorschap. In het betreffende onderzoek ontvingen de tutores echter geen individuele rapportage, zoals bij de hier beschreven feedbacklijst plaatsvindt. De resultaten hadden bovendien betrekking op docenten die per jaar relatief weinig tutorschappen vervulden, waardoor de ervaringen van een eerder tutorschap weer vergeten zouden kunnen zijn. Ook bleek dat individuele verschillen tussen tutores niet stabiel zijn.⁸ Dat wil zeggen dat tutores niet in te delen zijn in 'goede' en 'slechte' tutores. Deze resultaten wijzen erop dat het terdege mogelijk is gedrag van tutores te verbeteren.

AFNAMEPROCEDURE

Aan het einde van elke onderwijsperiode van zes weken wordt een toets afgenomen. Tijdens deze toetsafname wordt tevens de feedbacklijst tutores aan de studenten voorgelegd. De reden voor het afnemen van de feedbacklijst tutores tijdens de toetsafname in plaats van tijdens de laatste onderwijs-groepsbijeenkomst is dat er meer studenten aanwezig zijn bij de toetsafname dan bij de laatste bijeenkomst van een onderwijsperiode. Een andere belangrijke reden is dat de anonimiteit van de beoordeling gegarandeerd is tijdens de toetsafname. Het invullen van de vragenlijst tijdens de laatste bijeenkomst met de studenten brengt de anonimiteit in gevaar. De coördinator van elk onderwijsblok is verantwoordelijk voor de afname van de vragenlijst. Hij of zij wordt gevraagd de studenten te attenderen op het serieus en correct invullen van de gegevens. Het belang dat de coördinator hecht aan de verkregen gegevens bepaalt dus in sterke mate de hoogte van de respons. Aangezien elke coördinator echter hoopt dat zijn of haar blok goed beoordeeld wordt, is informatie over de kwaliteit van de tutores belangrijk voor de coördinator, immers een slecht functionerende tutor kan een nadelige invloed hebben op de waardering voor de kwaliteit van het blok. De coördinator heeft er dus belang bij dat alleen goed functionerende tutores worden geselecteerd voor zijn of haar blok.

Na afloop van de toetsafname levert de coördinator de vragenlijst in bij Bureau Onderwijs van de faculteit. Via Bureau Onderwijs komt deze vragenlijst terecht bij het project Programma Evaluatie. Deze projectgroep draagt zorg voor de verwerking, de analyse en de rapportage van de gegevens.

NORMERING

Voor het interpreteren van de scores wordt gebruik gemaakt van een normering die tot stand is gekomen op basis van de gegevens die verzameld zijn tijdens de experimentele fase in het academiejaar 1991-1992. Hierbij werd het schoolcijfer dat studenten toekenden voor het algehele functioneren van de tutor, dat wil zeggen de globale beoordeling, als uitgangspunt genomen. Aan de schoolcijfers 9, 8 en 7 werden respectievelijk de kwalificaties zeer goed, goed en voldoende toegekend. Het schoolcijfer 6 werd als twijfelachtig beschouwd en de schoolcijfers 5 en lager als onvoldoende, slecht en zeer slecht. Van de in totaal 105 tutores uit deze experimentele fase, ontving 3.8% een schoolcijfer 5 of lager, 4.8% het schoolcijfer 6 en 91.4% scoorde 7 of hoger. Kortom, op basis van de globale beoordeling ontving ongeveer negen procent van de tutores een kwalificatie twijfelachtig of lager.

Per vraag wordt het percentage studenten berekend dat aan het betreffende gedrag van de tutor de score onvoldoende, neutraal, voldoende of niet van toepassing toekende. Vervolgens wordt per vraag het percentage voldoende minus het percentage onvoldoende berekend. De verkregen score kan variëren tussen -100 en 100. Aan deze voldoende-minus-onvoldoende score is vervolgens een kwalificatie toegekend. Hierbij is het volgende criterium gehanteerd: een voldoende-minus-onvoldoende score van -100 tot en met -76 krijgt de kwalificatie zeer slecht, -75 tot en met -51 slecht, -50 tot en met -11 onvoldoende, -10 tot en met 10 twijfelachtig, 11 tot en met 50 voldoende, 51 tot en met 75 goed en 76 tot en met 100 zeer goed.

Figuur 2.
Voorbeeld van het
feedbackformulier dat
elke tutor ontvangt over
zijn of haar functioneren

I Items (% studenten)		Onvold.	Neutraal	Vold.	N.v.t.	Aandachts punten
WERKPROCEDURE						
1	Kennis van PGO			100		
2	Activeren studenten	11		89		
3	Diepgang analyse taken			89	11	
4	Bruikbare leerdoelen		22	78		
5	Nabespreking taken		22	67	11	
6	Evaluatie onderwijsgroep	33	44	22		*
INHOUDELIJKE INBRENG						
7	Overzicht inhoud blok			100		
8	Onderscheid hoofd- bijzaken		29	57	14	
9	Inhoudelijke opmerkingen		71	29		
10	Bijdrage begrip leerstof		14	71	14	
AFFECTIEVE ZAKEN						
11	Motivatie			100		
12	Belangstelling		33	67		
13	Betrokkenheid		11	89		
II Gemiddelde score tutor						V-O: 70.3
Eindkwalificatie						GOED
III Gem. score alle tutoeren						V-O: 68.5
IV Alg. oordeel studenten Schoolcijfer						8
V Open Vragen						
Welk gedrag van de tutor heb je het meest gewaardeerd?						
- Enthousiasme (2x)						
- Interesse						
- Positieve houding (2x)						
Welk advies zou je de tutor willen geven voor een volgend tutorschap?						
- Regelmatig evalueren (2x)						
- Niet te snel het gespreksleiderschap overnemen						

De definitieve feedbacklijst tutoren, bestaande uit dertien vragen, is afgenomen in elk eerste blok van de studie jaren één tot en met vier, in het academiejaar 1992-1993. Het aantal beoordeelde tutoren voor deze vier blokken bedraagt 71. In totaal namen 606 studenten deel aan deze vier blokken. Van deze studenten hebben 520 studenten de feedbacklijst ingevuld. De totale respons bedroeg dus 86% en varieerde per blok tussen 74% en 100%.

Wat betreft de resultaten van deze afname in het academiejaar 1992-1993, blijkt dat slechts 2.8% van de tutoren een kwalificatie onvoldoende of lager behaalt en 1.4% de kwalificatie twijfelachtig. De resultaten ten aanzien van het behaalde schoolcijfer komen hiermee overeen: 2.8% behaalt het schoolcijfer 5 en 1.4% het schoolcijfer 6. Een verklaring voor het geringe percentage tutoren dat als twijfelachtig of onvoldoende wordt beoordeeld kan zijn dat deze resultaten betrekking hebben op de eerste blokken uit elk studiejaar, waarin studenten en tutoren gemotiveerd aan de slag gaan na een vakantieperiode. Bovendien worden met name bij het eerste blok in het eerste studiejaar goede tutoren geselecteerd omdat tijdens dit blok veel aandacht besteed wordt aan het studeren in probleemgestuurd onderwijs. De voorlopige resultaten bij de afname van de feedbacklijst tutoren bij elk tweede blok in het academiejaar 1992-1993 bevestigen inderdaad deze veronderstelling. Het aantal tutoren met een kwalificatie twijfelachtig of onvoldoende en lager ligt hier beduidend hoger.

RAPPORTAGE

Elke tutor ontvangt een individuele rapportage van de oordelen van de studenten over zijn of haar functioneren. Een voorbeeld van een rapportage is weergegeven in figuur 2. Deze rapportage bevat vijf onderdelen, die achtereenvolgens beschreven zullen worden. *Deel I* bevat de resultaten per vraag. Hierbij is het percentage studenten weergegeven dat aan het betreffende gedrag van deze tutor de score onvoldoende, neutraal, voldoende of niet van toepassing toekende. In de kolom aandachtspunten, zoals weergegeven in fi-

guur 2, staat een ster achter een vraag indien het resultaat op de betreffende vraag twijfelachtig of lager is. Deze kwalificatie wordt toegekend op basis van bovengenoemde normering, dus een voldoende-minus-onvoldoende score van 10 of lager. Door bij een volgend tutorschap aandacht te besteden aan het betreffende gedrag zou de tutor zijn of haar functioneren kunnen verbeteren.

Op basis van de resultaten per vraag wordt het totale gemiddelde percentage onvoldoende, neutraal en voldoende berekend en weergegeven in *deel II* van de rapportage. Aan de hand van deze totaalscores wordt vervolgens het gemiddelde percentage voldoende-minus-onvoldoende berekend, waaraan een eindkwalificatie wordt toegekend die varieert tussen zeer slecht en zeer goed, eveneens aan de hand van de beschreven normering.

In *deel III* worden de gemiddelde percentages in de categorie onvoldoende, neutraal en voldoende van alle tutoren uit dat betreffende blok weergegeven. Deze gegevens kan de individuele tutor gebruiken om de eigen prestaties te vergelijken met die van alle tutoren uit dat blok.

Deel IV bevat het gemiddelde schoolcijfer (schaal 1-10) dat is toegekend voor het algemene functioneren van de tutor. Het schoolcijfer en de eindkwalificatie correleren, zoals verwacht, in hoge mate (.89 ($p < .001$)).

Tenslotte, in *deel V* worden de antwoorden van de studenten op de open vragen weergegeven. Deze antwoorden bevatten veelal concrete aanwijzingen voor de tutor, die gebruikt kunnen worden om het functioneren te verbeteren.

De rapportage zoals weergegeven in figuur 2, is een voorbeeld van een tutor die over het geheel genomen als goed functionerend wordt beoordeeld. In de kolom aandachtspunten blijkt echter dat deze tutor volgens de studenten niet genoeg evaluatiemomenten inbouwde tijdens de bijeenkomsten. De antwoorden op de open vragen, weergegeven in *deel V*, ge-

ven de tutor bruikbare aanwijzingen over de manier waarop het gedrag verbeterd zou kunnen worden. Deze tutor dient ervoor op te passen dat hij of zij het gespreksleiderschap niet te snel overneemt en zou bovendien vaker de onderwijsbijeenkomsten dienen te evalueren.

DISCUSSIE EN CONCLUSIE

De hierboven uitvoerig beschreven rapportage wordt behalve aan de tutor, ook aan de blokcoördinator toegezonden. De blokcoördinator is de voorzitter van een groep docenten die verantwoordelijk is voor de constructie, de uitvoering en de evaluatie van het onderwijs, gedurende een periode van zes weken. Indien de eindkwalificatie twijfelachtig of lager is, voert de blokcoördinator een gesprek met de betreffende tutor. Indien van de laatste drie tutorschappen ten minste twee tutorschappen als twijfelachtig of lager beoordeeld zijn, wordt de vakgroepvoorzitter hierover geïnformeerd. Een dergelijke beoordeling diskwalificeert de tutor voor benoeming in een andere onderwijsrol en zal worden betrokken bij voorstellen voor bevordering en periodieke salarisverhoging. Herhaald goed functioneren zal ook aan de vakgroep worden meegedeeld. Dit kan een positieve bijdrage leveren aan bevordering.⁷

Het invoeren van docentbeoordelingen vereist uiteraard dat docenten die meerdere malen een kwalificatie onvoldoende behalen, de mogelijkheid krijgen om training en bijscholing te volgen, in aanvulling op de training die elke tutor aan de Faculteit der Geneeskunde van de Rijksuniversiteit Limburg gevolgd dient te hebben alvorens benoemd te kunnen worden in een onderwijsrol. Ten aanzien van deze remedial teaching worden voorbereidingen getroffen door het project Training en Vorming van deze faculteit.

Alhoewel de meeste tutores de praktische bruikbaarheid van de feedbacklijst tutores hoog waarderen, kleeft er een aantal problemen aan het invoeren van een dergelijke evaluatie.

Ten eerste, de betrouwbaarheid van de gegevens. Uit onderzoek van Gijsselaers is gebleken dat het oordeel van zeven studenten over het functioneren van de tutor over het geheel genomen redelijk betrouwbaar is.⁸ Van het totale aantal van 71 tutores worden 46 tutores (64.8%) beoordeeld door zeven of meer studenten; 25 van deze tutores (35.2%) worden echter beoordeeld door minder dan zeven studenten. Van deze 25 tutores, worden elf tutores (15.5%) beoordeeld door zes studenten, negen tutores (12.7%) door vijf studenten en vijf tutores (7.0%) door vier of minder studenten. Het aantal studenten waarop het oordeel over het functioneren van de tutor is gebaseerd, wordt vermeld in de rapportage, zodat bij het nemen van beslissingen op basis van deze resultaten rekening gehouden kan worden met de betrouwbaarheid van de gegevens. Uitsluitend de oordelen van studenten die ten minste 80% van de bijeenkomsten hebben bijgewoond, worden meegenomen bij de tutorbeoordelingen.

Ten tweede, het invoeren van een feedbacklijst tutores is behoorlijk tijdsintensief. Alle geretourneerde vragenlijsten dienen gecontroleerd te worden op de juistheid van het nummer van de onderwijsgroep en de daarmee corresponderende naam van de tutor.

Ten derde, als de tutor herhaaldelijk afwezig is geweest, is het onduidelijk welke tutor door de student beoordeeld wordt. Studenten worden dan ook gevraagd aan te geven hoe vaak hun tutor afwezig was en voor vervanging heeft gezorgd. Slechts 7.2% van de tutores is vaker dan twee keer afwezig tijdens een blokperiode. De afwezigheid van de tutor wordt eveneens in de rapportage vermeld. Vaak afwezig zijn vormt uiteraard een belangrijke aanwijzing voor de blokcoördinator om met de betreffende tutor een gesprek te voeren. Ten vierde, het invoeren van de feedbacklijst heeft administratieve consequenties. Bij Bureau Onderwijs van de Faculteit der Geneeskunde wordt een systeem opgezet waarin alle tutores een uniek nummer krijgen toegewezen en de eindkwalificatie opgeslagen wordt.

Het invoeren van het beoordelen van de kwaliteit van docenten vereist een organisatie-context waarin mogelijkheden bestaan om direct te communiceren over de resultaten. De Faculteit der Geneeskunde van de Rijksuniversiteit Limburg wordt gekenmerkt door een organisatiestructuur waarin sprake is van een duidelijke verdeling van taken en verantwoordelijkheden. De resultaten van de feedbacklijst tutores worden op verschillende niveaus besproken, zoals de blokcoördinator, de vakgroep en de Onderwijs Coördinatie Commissie, die de onderwijsrollen toekent. Deze directe communicatie vormt een voorwaarde voor het daadwerkelijke gebruik van de evaluatieresultaten voor het verbeteren van het onderwijs.¹⁰

LITERATUUR

1. Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten Onderwijsvisitatie Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen. Utrecht: VSNU, 1992.
2. Metz JCM, Bulte JA, Van Paridon EJM. Basisarts: bevoegd en bekwaam. Beleidsgericht Onderzoek Co-assistentenschappen. Eindrapport. Zoetermeer: Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, 1990.
3. Voorn ThB. De dokter als docent. Van leerkrak tot leerstoel. Rede uitgesproken naar aanleiding van het aanvaarden van het ambt van hoogleraar in de huisartsgeneeskunde in de Faculteit der Geneeskunde van de Rijksuniversiteit Utrecht. Houten: Bohn Stafleu Van Loghem, 1991.
4. Weimer M. Improving college teaching. Strategies for developing instructional effectiveness. San Francisco: Jossey Bass, 1990.
5. De Grave WS, Wolfhagen HAP, Snellen-Balendong HAM. Een strategie voor professionalisering van docenten. Proceedings Twaalfde Landelijke Dag Studietoelichtingen. Breda. In druk.
6. Moust JHC, Bouhuijs PAJ, Schmidt HG. Probleem-gestuurd leren. Een wegwijzer voor studenten. Hoger Onderwijs Reeks. Groningen: Wolters-Noordhoff, 1989.
7. Bureau Onderwijs Faculteit der Geneeskunde. Functie-omschrijving Tutor. Interne publikatie. Maastricht: Rijksuniversiteit Limburg, 1992.
8. Gijselaers WH. Kwaliteit van onderwijs gemeten. Studies naar de betrouwbaarheid, validiteit en bruikbaarheid van studentoordelen. Rijksuniversiteit Limburg: Maastricht, 1988. Dissertatie, 215 pp.
9. Snellen-Balendong HAM, Wolfhagen HAP, De Grave W, Majoor GD. Kwaliteitsbevordering van tutores. In: Van der Vleuten CPM, Scherpbier AJJA, Pollemans MC, eds. Gezond Onderwijs I. Houten: Bohn Stafleu Van Loghem, 1992; 94-100.
10. Leviton LC, Hughes EFX. Research on the utilization of evaluations. A review and synthesis. Evaluation Review, 1981; 5(4): 525-48.